

LING1100 - Semantikk og pragmatikk 1

4-timers hjemmeksamen høstsemesteret 2021

Onsdag 24. november kl. 09:00–13:00

BOKMÅL

Eksamensoppgaven består av 9 spørsmål. Det er mulig å bestå eksamenen selv om man ikke svarer på alt, svar så godt du kan på så mye du klarer. Husk at det er viktig å gi egne eksempler alle steder der det blir bedt om dette.

Spørsmål 1:

Du har lært at det kan være nødvendig å skille mellom språklig betydning og pragmatisk mening; setning og ytring. Forklar dette skillet kort og gi et eksempel på at det trengs. Si deretter hva som menes med språklig underbestemthet (linguistic underdeterminacy) og lag tre mulige eksempler på at kontekst kan avklare hva som er ment med å ytre en setning: først en avklaring ut fra de fysiske omgivelsene for ytringen, så en ut fra andre ytringer i samme diskurs («ko-tekst»), og til slutt en kontekstuell avklaring ut fra generell omverdenskunnskap.

Spørsmål 2:

Forklar hva en proposisjon er og diskuter om dette begrepet kan være aktuelt hvis noen ytrer «Brød!». Hva med en situasjon hvor en prest ytrer setningen «Jeg døper deg til Clara Eugenie»?

Spørsmål 3:

Saeed gir fem typer av leksikalske motsetninger: komplementære og graderbare antonymer, reverser, konverser og taksonomiske søstre. Gi korte forklaringer av alle fem, med to eksempler på hver. En av motsetningene karakteriseres av logisk kontraritet. Hvilken og hvorfor? Forklar til slutt den leksikalske relasjonen som kalles meronymi og gi to eksempler på denne.

Spørsmål 4:

Forklar Austins skille mellom performative og konstaterende ('constative') ytringer og diskuter eksemplene nedenfor i lys av dette skillet. Hvordan ville du brukt (noen av) Searles begreper om disse eksemplene? (Representatives/assertives. Directives. Commissives. Expressives. Declarations/declaratives.)

- a) Det blir jo ikke advent uten pepperkaker med gorgonzola på og marsala til.
- b) Jeg tilstår at jeg spiste alle pepperkakene.
- c) Jeg angrer på at jeg gjorde det.
- d) Jeg lover å kjøpe mer gorgonzola og marsala i morgen.
- e) Jeg hørte prinsessen sa at hun kan snakke med hester.
- f) Jeg advarer deg mot å prøve å konversere hestene.

Spørsmål 5:

Forklar for hver av disse setningene om du vil si den er analytisk eller syntetisk:

- a) Onkelen til Ludvig er broren til faren hans.
- b) Ludvigs onkel er brannmann.
- c) Alle sirkler er runde.
- d) To pluss to er fire.
- e) To pluss to er fem.
- f) Kona mi er skilt.

Spørsmål 6:

Avgjør om den første setningen i hvert av de fire setningsparene nedenfor logisk-semantic impliserer (entails) den andre, og begrunn de fire avgjørelsene dine:

- a) Ebba har ingen onkel. > Ebba er enebarn.
- b) Ebba er ikke enebarn. > Ebba har en bror.
- c) Ebba har en bror. > Ebba er ikke enebarn.
- d) Ebba spiller piano. > Ebba er musikalsk.

Spørsmål 7:

I setningene nedenfor kan du finne uttrykk for både tilstand (state), aktivitet og 'accomplishment'. Si hva som er hva, og forklar hvorfor.

- a) Sara ønsket seg en cappuccino.
- b) Sara bestilte en cappuccino.
- c) Sara drakk en cappuccino.

- d) Saksbjørn forstod litt gresk etter turen til Miklagard.
- e) Sigbjørn jobber for Miklagard Golf på Kløfta.
- f) Sebjørn løp omkring på stranda og lekte i bølgene.

Spørsmål 8:

I setningene nedenfor kan du finne realiseringer av flere tematiske roller. Oppgi navn på fire roller, gi en definisjon av de fire rollene og si i hvilke av setningene du finner dem. Forklar til slutt hvorfor noen lingvister har foreslått rollen Actor og bruk noen av setningene nedenfor i forklaringen din.

- a) Irmelin gav Ingelin en bukett blomster.
- b) Blomstene har visna nå.
- c) Fuglene sang.
- d) Jegerne hørte fuglesangen.
- e) Jegerne skjøt fuglene.
- f) Sebjørn ødela sandslottet til Esbjørn.
- g) Bølgene ødela sandslottet.

Spørsmål 9:

Gjør greie for det Grice kalte konversasjonelle implikaturer. Forklaringen skal inkludere eksemplene nedenfor ved at du gir det du mener er en mulig implikatur for hvert av de tre svarene der og forklar hvordan disse tre implikaturene kan oppstå. Det er en sentral egenskap ved slike implikaturer at de er kansellerbare (cancellable, defeasible), lag et eget eksempel som viser dette.

- a) Spørsmål: Vet du om Jessica er hjemme? – Svar: Det lyser på rommet hennes.
- b) Spørsmål: Er det ikke fint at Vebjørn kommer på eksamensfesten i kveld? – Svar: Jeg har hørt at Vebjørn kommer, ja.
- c) Utsagn: Neste år vinner Hamkam Tippeligaen! – Respons: Ja. Og Mummitrollet slår Armand Duplantis i stavsprang.

LING1100 - Semantikk og pragmatikk 1

4-timars heimeeksamen haustsemesteret 2021

Onsdag 24. november kl. 09:00–13:00

NYNORSK

Eksamensoppgåva inneheld 9 spørsmål. Det er mogeleg å stå på eksamenen sjølv om ein ikkje svarer på alt, svar så godt du kan på så mykje du klarer. Hugs at det er viktig å gi eigne døme alle stader der det vert bedt om dette.

Spørsmål 1:

Du har lært at det kan være naudsynt å skilje mellom språkleg tyding og pragmatisk meining; setning og ytring. Forklar dette skiljet kort og gi eit eksempel på at det trengs. Si deretter kva ein meiner med språkleg underbestemtheit (linguistic underdeterminacy) og lag tre moglege døme på at kontekst kan avklare kva som er meint med å ytre ei setning: først ei avklaring ut fra dei fysiske omgjevnadene for ytringa, så ei ut fra andre ytringar i same diskurs («ko-tekst»), og til slutt ei kontekstuell avklaring ut fra generell omverdiskunnskap.

Spørsmål 2:

Forklar kva ein proposisjon er og diskuter om dette omgrepet kan være aktuelt dersom nokon ytrar «Brød!». Kva med ein situasjon kor ein prest ytrar setninga «Jeg døper deg til Clara Eugenie»?

Spørsmål 3:

Saeed gir fem typar av leksikalske motsetnader: komplementære og graderbare antonym, reversar, konversar og taksonomiske søstre. Gi korte forklaringer av alle fem, med to døme på kvar. Ein av motsetnadene syner logisk kontraritet. Kva for ein og kvifor? Forklar til slutt den leksikalske relasjonen som vert kalla meronymi og gi to døme på denne.

Spørsmål 4:

Forklar Austins skilje mellom performative og konstaterande ('constative') ytringar og diskuter døma nedanfor i ljøs av dette skiljet. Korleis ville du bruka (nokre av) Searles omgrep om desse døma? (Representatives/assertives. Directives. Commissives. Expressives. Declarations/declaratives.)

- a) Det blir jo ikke advent uten pepperkaker med gorgonzola på og marsala til.
- b) Jeg tilstår at jeg spiste alle pepperkakene.
- c) Jeg angrer på at jeg gjorde det.
- d) Jeg lover å kjøpe mer gorgonzola og marsala i morgen.
- e) Jeg hørte prinsessen sa at hun kan snakke med hester.
- f) Jeg advarer deg mot å prøve å konversere hestene.

Spørsmål 5:

Forklar for kvar av desse setningane om du vil si den er analytisk eller syntetisk:

- a) Onkelen til Ludvig er broren til faren hans.
- b) Ludvigs onkel er brannmann.
- c) Alle sirkler er runde.
- d) To pluss to er fire.
- e) To pluss to er fem.
- f) Kona mi er skilt.

Spørsmål 6:

Avgjør om den fyrste setninga i kvart av dei fire setningspara nedanfor logisk-semantisk impliserer (entails) den andre, og gi grunnar for dei fire svara dine:

- a) Ebba har ingen onkel. > Ebba er enebarn.
- b) Ebba er ikke enebarn. > Ebba har en bror.
- c) Ebba har en bror. > Ebba er ikke enebarn.
- d) Ebba spiller piano. > Ebba er musikalsk.

Spørsmål 7:

I setningane nedanfor kan du finne uttrykk for både tilstand (state), aktivitet og 'accomplishment'. Si kva som er kva, og forklar kvifor.

- a) Sara ønsket seg en cappuccino.
- b) Sara bestilte en cappuccino.
- c) Sara drakk en cappuccino.

- d) Saksbjørn forstod litt gresk etter turen til Miklagard.
- e) Sigbjørn jobber for Miklagard Golf på Kløfta.
- f) Sebjørn løp omkring på stranda og lekte i bølgene.

Spørsmål 8:

I setningane nedanfor kan du finne realiseringer av fleire tematiske roller. Oppgi namn på fire roller, gi ein definisjon av dei fire rollene og si i kva for nokre av setningane du finn dei. Forklar til slutt kvifor nokre lingvistar har føreslege rolla Actor og bruk nokre av setningane nedanfor i forklaringa di.

- a) Irmelin gav Ingelin en bukett blomster.
- b) Blomstene har visna nå.
- c) Fuglene sang.
- d) Jegerne hørte fuglesangen.
- e) Jegerne skjøt fuglene.
- f) Sebjørn ødela sandslottet til Esbjørn.
- g) Bølgene ødela sandslottet.

Spørsmål 9:

Gjør greie for det Grice kalte konversasjonelle implikaturar. Forklaringa skal inkludere døma nedanfor ved at du gir det du meiner er en mulig implikatur for kvart av dei tre svara der og forklar korleis desse tre implikaturane kan oppstå. Det er ein sentral eigenskap ved slike implikaturer at dei er kansellerbare (cancellable, defeasible), lag eit eige døme som syner dette.

- a) Spørsmål: Vet du om Jessica er hjemme? – Svar: Det lyser på rommet hennes.
- b) Spørsmål: Er det ikke fint at Vebjørn kommer på eksamensfesten i kveld? – Svar: Jeg har hørt at Vebjørn kommer, ja.
- c) Utsagn: Neste år vinner Hamkam Tippeligaen! – Respons: Ja. Og Mummitrollet slår Armand Duplantis i stavsprang?

